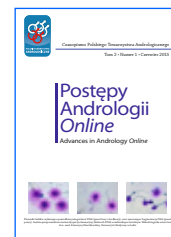

Czasopismo Polskiego Towarzystwa Andrologicznego

Postępy Andrologii Online

Advances in Andrology Online

<http://www.andrologia-pta.com.pl>

ANDROLOGIA KLINICZNA – sprawozdanie z przebiegu szkolenia, egzaminu oraz konferencji w ramach Europejskiej Akademii Andrologii

Lek. med. Marta Sochaj, androlog kliniczny Europejskiej Akademii Andrologii

I Klinika Urologii Uniwersytetu Medycznego w Łodzi, Uniwersytecki Szpital Kliniczny im. Wojskowej Akademii Medycznej – Centralny Szpital Weteranów; Kierownik Kliniki: Prof. dr hab. n. med. Marek Sosnowski

Andrologia (gr. *andros* – mężczyzna) jest dziedziną medycyny zajmującą się męskim zdrowiem reprodukcyjnym, w szczególności schorzeniami takimi jak niepłodność oraz dysfunkcje seksualne. Dosłownie oznacza naukę o mężczyznach i jest odpowiednikiem ginekologii – nauki o żeńskim układzie płciowym. W praktyce wyodrębniła się na pograniczu endokrynologii, urologii, seksuologii oraz pediatrii. Ta relatywnie młoda dziedzina jest wyzwaniem dla lekarzy ze względu na swoją wielokierunkowość. Pacjenci z problemami andrologicznymi zgłaszają się do poradni i oddziałów urologicznych, jak również do poradni i klinik leczenia niepłodności, gdzie nierzadko jedynym lekarzem, z jakim się spotykają, jest specjalista ginekologii i położnictwa, którego działanie sprowadza się do oceny wyniku badania nasienia. Część chorych nie zgłasza się w ogóle ze względu na zawstydzenie, niewiedzę lub brak ośrodków, do których mogą się zgłosić – dla wielu mężczyzn problemy andrologiczne wciąż stanowią temat tabu.

Pomimo informacji, że są w Polsce androlodzy, taka specjalność lekarska oficjalnie nie istnieje. Jedyną

możliwością zdobycia certyfikatu androloga klinicznego jest specjalizacja europejska. W Polsce lekarzy różnych specjalności zainteresowanych andrologią integruje Polskie Towarzystwo Andrologiczne (PTA), które kładzie nacisk zarówno na rozwój kliniczny, jak i naukowy w zakresie fizjologii i patologii męskiego układu płciowego. Towarzystwo to powstało w 1994 r. Założycielem i pierwszym przewodniczącym był prof. dr hab. n. med. Krzysztof Kula z Katedry Andrologii i Endokrynologii Płodności Uniwersytetu Medycznego w Łodzi. Funkcję przewodniczącej PTA pełni w obecnej kadencji prof. dr hab. n. med. Jolanta Słowikowska-Hilczler z Łodzi, sekretarza – prof. dr hab. n. med. Maria Laszczyńska ze Szczecina, skarbnika – dr n. med. Renata Walczak-Jędrzejowska. Członkowie PTA są równocześnie członkami Międzynarodowego Towarzystwa Andrologicznego (ang. *International Society of Andrology*, www.andrology.org). Polskie Towarzystwo Andrologiczne organizuje coroczne konferencje o charakterze naukowo-szkoleniowym, którym towarzyszą praktyczne warsztaty m.in. metod badania nasienia. Więcej informacji

Kandydaci tuż po egzaminie z andrologii klinicznej w 2014 r. wraz z członkami komisji egzaminacyjnej

Prof. E. Nieschlag podczas wykładu pt.: „Abuse of Androgens”

o działalności PTA można znaleźć na stronie internetowej www.andrologia-pta.com.pl.

Od 1992 r. istnieje Europejska Akademia Andrologii (EAA, ang. *European Academy of Andrology*) zrzeszająca osoby zainteresowane tą dziedziną oraz aktywne zawodowo w jej obrębie. Jest to organizacja non-profit, która ma na celu promowanie badań naukowych w dziedzinie andrologii oraz edukację lekarzy i społeczeństwa, aby przybliżyć problem zdrowia reprodukcyjnego mężczyzn. Naukowy zakres działania EAA ma zasięg światowy, jednak głównym terenem działań organizacyjnych jest Europa. Założycielem i pierwszym prezesem był prof. Eberhard Nieschlag z Instytutu Medycyny Rozrodu Westfalskiego Uniwersytetu Wilhelma w Münster (niem. *Westfälische Wilhelms-Universität Münster*). Obecnie prezesem EAA jest prof. Csilla Krausz z Włoch, sekretarzem prof. Dimitrios Goulis z Grecji, skarbnikiem prof. Herman M. Behre z Niemiec. Więcej informacji można znaleźć na stronie www.andrologyacademy.net.

Od 1995 r. istnieje Polskie Centrum Kształcenia Klinicznego Europejskiej Akademii Andrologii przy Katedrze Andrologii i Endokrynologii Płodności Uniwersytetu Medycznego w Łodzi (kierownik prof. Krzysztof Kula). Działalność Centrum podlega zewnętrznej kontroli merytorycznej i jakości badań diagnostycznych przeprowadzanych przez Komisję Akredytacji Centrów EAA. Europejska Akademia Andrologii afiliowała już 23 swoje centra (LAquila, Ancona, Barcelona, Bonn, Budapeszt, Florencja, Münster, Malmo, Kopenhaga, Rotterdam, Łódź, Rzym, Gißen, Gent, Lipsk, Bruksela, Leuven, Katania, Sztokholm, Manchester, Tartu, Los Angeles, Halle), w których prowadzone są szkolenia z andrologii klinicznej, andrologicznej diagnostyki laboratoryjnej, a także nauk podstawowych w dziedzinie andrologii. W Łodzi prowadzone są cykliczne szkolenia dla lekarzy i diagnostów laboratoryjnych. Informacje znajdują się na stronie www.andrologia-eaa.umed.lodz.pl.

Europejska Akademia Andrologii przeprowadza co roku międzynarodowe egzaminy specjalizacyjne z andrologii klinicznej dla lekarzy, zwykle przy okazji kongresu o tematyce andrologicznej. Do egzaminu dopuszczani są kandydaci, którzy są urologami lub

endokrynologami (wyjątkowo z innymi specjalizacjami, ale pracujący w tej dziedzinie) i odbyli staż w jednym z centrów EAA oraz są przez to Centrum oficjalnie rekomendowani. Egzamin odbywa się w języku angielskim. Składa się z części pisemnej (od 2014 r. test jednokrotnego wyboru, 60 pytań) oraz ustnej (rozmowa na temat przypadków przedstawionych w formie opisu: diagnostyka, rozpoznanie, leczenie) i praktycznej (interpretacja obrazów histopatologicznych jąder i obrazów ultrasonograficznych męskiego układu płciowego). Egzamin jest płatny. W ubiegłym roku podczas 8. Europejskiego Kongresu Andrologicznego w Barcelonie tytuł zdobyli dr n. med. Michał Kupś ze Szczecina, dr n. med. Marta Sochaj z Łodzi oraz dr n. med. Tomasz Purwin z Giżycka. Dotychczas w Polsce specjalizację EAA z andrologii klinicznej uzyskało łącznie 8 osób: prof. dr hab. n. med. Krzysztof Kula w 1994 r.; prof. dr hab. n. med. Jolanta Słowikowska-Hilczner w 1999 r.; dr n. med. Elżbieta Oszukowska (FEBU, *Fellow of European Board of Urology*) w 2000 r.; dr n. med. Marek Ciesielski w 2010 r.; dr n. med. Piotr Świniarski (FEBU) w 2012 r.

Szkolenie trwa obecnie 18 miesięcy i składa się z: 1) kursów szkoleniowych obejmujących zagadnienia andrologii klinicznej w Centrach EAA, 2) praktyki klinicznej w poradni andrologicznej i urologicznej (wskazana praktyka także w poradni endokrynologicznej, leczenia niepłodności, genetycznej), 3) kursów lub warsztatów z badania nasienia, 4) uczestnictwa w konferencjach o tematyce andrologicznej, 5) wskazane jest opublikowanie pracy naukowej. Należy zapoznać się z rekomendowanymi pozycjami piśmiennictwa.

Do przygotowania do egzaminu polecane są podręczniki: *Andrology. Male reproductive health and dysfunction*. Red. Nieschlag E., Behre H.M., Nieschlag S. Springer-Verlag, Heidelberg, Berlin, 2010; *Clinical andrology. EAU/ESAU course guidelines*. Red. Bjorndahl L., Giwercman A., Tournaye H., Weidner W. Informa Health, 2010.

Polecane jest również zapoznanie się z czasopismami naukowymi o tematyce andrologicznej: *Andrology*, *Asian Journal of Andrology* i *Andrologia*.

Wiedza z zakresu andrologii jest wymagana także do specjalizacji z urologii i jest zawarta w wytycznych

Dr n. med. Renata Walczak-Jędrzejowska odbiera nagrodę z rąk prof. Csilli Krausz, Przewodniczącej EAA

Slajd z wykładu inauguracyjnego prof. Csilli Krausz obrazujący multidyscyplinarność andrologii

Europejskiego Towarzystwa Urologicznego (EAU, ang. *European Association of Urology*) dostępnych na stronie <http://www.uroweb.org/guidelines/online-guidelines/>. Informacje na tematy andrologiczne można znaleźć w rozdziałach: *Male Sexual Dysfunction*, *Male Infertility*, *Male Hypogonadism*, *Priapism*, *Penile Curvature*, *Testicular Cancer*, *Penile Cancer*, *Urological Infections* i *Pediatric Urology*.

Europejska Szkoła Urologii (ESU, ang. *European School of Urology*) pod postacią wykładów i kursów naucza o najnowszych doniesieniach i standardach postępowania podczas konferencji europejskich, jak i podczas corocznego kursu w Pradze (EUREP, ang. *European Urology Residents Education Programme*), przed egzaminem specjalizacyjnym z urologii (EBU, ang. *European Board of Urology*). W ramach kursów do specjalizacji z urologii również znajduje się tematyka andrologiczna.

W ubiegłym roku egzamin odbył się podczas 8. Europejskiego Kongresu Andrologicznego w Barcelonie w Hiszpanii w dniach 15–17 października 2014 r. Kongres składał się z czterech sesji plenarnych: 1) *Testicular cancer: fate or bad luck*; 2) *From the epididymis to the egg*; 3) *The bright side of the male gamete: the telomere length*; 4) *Spermatogonial stem cell preservation and transplantation anno 2014: what every clinician should know*. W programie znalazło się dziesięć sesji tematycznych: 1) *Sexual development and gender identity*; 2) *Male sexuality*; 3) *Prostate: news and views*; 4) *Bone testis cross talk*; 5) *Imaging in andrology*; 6) *From basic to clinical andrology*; 7) *Androgens and SARM (selective androgen receptor modulator)*; 8) *Session of the INYRMF (International Network of Young Researchers in Male Fertility)*; 9) *Infertility I: genetics and epigenetics*; 10) *Infertility II: Drugs and reproductive health*. Podczas kongresu odbyły się również kursy szkoły EAA/EAU, cieszące się bardzo dużym zainteresowaniem 1) *Sperm retrieval in non-obstructive azoospermia*; 2) *Peyronie's Disease*; 3) *Varicocele*. W konferencji wzięło udział ok. 500 uczestników, głównie z Europy, w tym 21 osób z Polski. Polskim sukcesem była nagroda dla dr n. med. Renaty Walczak-Jędrzejowskiej z Łodzi za najlepszą pracę w sesji posterowej („*Hormonal modulation of androgen receptor density in developing testis versus initiation of spermatogenesis*”). Konferencja obfitowała w najnowsze doniesienia z dziedziny andrologii i prowokowała do dyskusji. Kandydaci do egzaminu część czasu poświęcili na ostatnie powtórki. Egzamin zdawało

Plakat 8. Europejskiego Kongresu Andrologicznego

10 osób z różnych krajów europejskich. Wśród zdających byli endokrynolodzy i urolodzy. Podobnie, członkowie międzynarodowej komisji egzaminacyjnej reprezentowali te dziedziny. Ponieważ szkolenie odbywa się w akredytowanych ośrodkach EAA, poziom przygotowania merytorycznego, kandydatów z różnych ośrodków był równie wysoki, dzięki czemu wszyscy uzyskali certyfikat androloga klinicznego EAA. W Polsce ze względu na zmianę organizacji systemu specjalizacji pojawiają się nowe możliwości kształcenia lekarzy w różnych dziedzinach. Wierzymy, że dla urologów pojawi się możliwość szerszego kształcenia w dziedzinie andrologii. Byłaby to szansa na zdobycie wielokierunkowej wiedzy niezbędnej do holistycznego i nowoczesnego podejścia do pacjenta. W rękach urologów andrologia może stać się użytecznym narzędziem w opiece nad zdrowiem rodzczym i seksualnym mężczyzny.